

MARKO CAPAN *

Zadovoljstvo životom policijskih službenika Policijske uprave osječko-baranjske

Sažetak

U članku se prezentira istraživanje zadovoljstva životom policijskih službenika Policijske uprave osječko-baranjske. Cilj istraživanja bio je utvrditi generalno zadovoljstvo životom i postojanje odstupanja u odnosu na istraživane varijable. Ispitan je uzorak policijskih službenika prema modelu prigodnog uzorka u ustrojstvenim jedinicama na dan provođenja istraživanja u toj jedinici te je u konačnici iznosio $N = 429$. Upitnik se sastojao od dva dijela: sociodemografska pitanja (dob, spol, školovanje, rod policije i dr.), a za procjenu zadovoljstva životom korišten je mjerni instrument Skala zadovoljstva životom (Diener i sur., 1985). Rezultati su pokazali da su policijski službenici općenito zadovoljni životom, ali postoje određene razlike u odnosu na dob – stariji su manje zadovoljni i spol – žene su manje zadovoljne, te da su zadovoljniji religiozni policijski službenici i oni koji se bave nekom sportskom aktivnošću. Dobiveni rezultati mogu pomoći u odluci da se u budućnosti provedu istraživanja razloga manjeg zadovoljstva životom starijih i žena, što će na temelju dobivenih rezultata ponuditi moguća rješenja kako kod svih policijskih službenika postići optimalno zadovoljstvo životom.

ključne riječi: zadovoljstvo životom, policija, policijski službenik.

1. UVOD

Zadovoljstvo životom je psihološka komponenta koju ima svako ljudsko biće neovisno o dobi, rasi, spolu, životnom standardu ili nekoj drugoj varijabli. Spoznaja te činjenice omogućuje nam da kao individue u sklopu toga konstrukta možemo kritički promišljati o tomu koje stvari, događaje i odnose smatramo važnim u životu te koliko i kako oni pridonose tomu da se

* Marko Capan, mag. crim., I. policijska postaja Osijek, Policijska uprava osječko-baranjska, Ministarstvo unutarnjih poslova, Osijek, Hrvatska.

osjećamo zadovoljnima. To nam omogućuje da kao ličnosti, koje svakim danom sazrijevaju, izgrađujemo ponajprije sebe i svoju zajednicu pa time i društvo općenito. Zanimanje policajca ne možemo promatrati u svjetlu riječi posao, jer ono je duboko prožeto humanošću i predanošću za čovjeka pa možemo reći da je ponajprije poziv. Nijedan poziv nije lak, stoga je jako važno osobama koje imaju takva zanimanja omogućiti da u predanosti drugima i oni održe prihvatljivu razinu zadovoljstva vlastitim životom.

U članku je prikazano istraživanje koje je potkraj 2024. provedeno među populacijom policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, preciznije Policijske uprave osječko-baranjske, primjenom ankete u kojoj nas je zanimalo kako policijski službenici sami procjenjuju zadovoljstvo svojim životom. Dobiveni podaci uspoređeni su s određenim sociodemografskim obilježjima (spol, dob, stručna sprema, radni staž, jedinica u kojoj su radili, broj djece, bračni status, religioznost, bavljenje hobijima ili sportom i dr.).

Istraživanje je dalo korisne pokazatelje o osobnom doživljaju zadovoljstva životom policajaca. Pravilnim čitanjem rezultata istraživanja možemo uočiti postoje li negdje odstupanja od opće populacije te postoje li kakve specifičnosti u odnosu na policijsku profesiju. Sve to može dati smjernice kojoj skupini policajaca u odnosu na određene varijable treba posvetiti veću pozornost i kako podići njihovo zadovoljstvo životom na zadovoljavajuću razinu.

1.1. Zadovoljstvo životom

Zadovoljstvo životom obuhvaća ukupnu kognitivnu procjenu pojedinaca o životnim uvjetima veći dio vremena ili u određenom razdoblju na osnovi kriterija prema vlastitom izboru i ključni je parametar u mjerenju kvalitete života (Shin i Johnson, 1978). Pojedinci mogu imati pozitivna ili negativna emocionalna iskustva na temelju kognitivnih procjena kvalitete vlastitog života. Točnije, kada procjena pojedinaca upućuje na veće zadovoljstvo životom, oni doživljavaju više pozitivnih emocija, a manje negativnih i u skladu s tim raste njihov osjećaj sreće (Diener, 1984).

Zadovoljstvo životom je procjena kvalitete života koju pojedinac daje prema vlastitom jedinstvenom setu kriterija (Pavot, Diener, 1993). Osjetljivo je na promjene životnih uvjeta, pod utjecajem je osobnih značajki i grupnih usmjerenja, a ovisno je i o emocionalnim raspoloženjima (Pavot i Diener, 1993). Na osnovi pregleda novijih empirijskih radova i provedene validacije konstrukta zadovoljstva životom, Penezić (1996, 1999, 2004) zaključuje da zadovoljstvo životom predstavlja kognitivnu evaluaciju cjelokupnog života na temelju koje svaki pojedinac procjenjuje svoj život. Zadovoljstvo životom način je na koji osoba doživljava svoj život i kako se osjeća u vezi s tim kamo ide u budućnosti (Seligman, 2002). To je mjera blagostanja i može se procijeniti u smislu raspoloženja, zadovoljstva odnosima s drugima i postignutim ciljevima, samopoimanja i vlastite percipirane sposobnosti da se nosi sa svakodnevicom (Seligman, 2002). Može se ustvrditi da su zadovoljstvo životom i subjektivna dobrobit, sreća i kvaliteta života konstrukti koji su slični i povezani, a pokušavaju se razlučiti, ispitati i teorijski objasniti (Penezić, 2006). Poboljšanje svih značajki životnih uvjeta ne treba nužno dovesti do povećanja zadovoljstva životom (Penezić, 2006). Gilbert (2009) smatra da je potrebno živjeti ispravno, moralno, smisleno, duboko i bogato kako bi se postiglo nešto više od sreće.

Među čimbenicima koji utječu na zadovoljstvo životom važan je posao. Kao jedna od ključnih komponenti istraživačkog polja pozitivne psihologije, zadovoljstvo životom privuklo je pozornost mnogih istraživača pa je nekoliko studija pokazalo da je ono usko povezano sa zanimanjem, obrazovanjem, prihodom, slobodnim vremenom, obitelji (Daraei i Mohajery, 2013; Loewe i sur., 2013; Kuykendall i sur., 2015) te fizičkim i mentalnim zdravljem (Gana i dr., 2013.; Friedman i Kern, 2014; Choi i sur., 2017), kako to navode Liu i sur. (2019) te zaključuju da zadovoljstvo životom ima presudan utjecaj na društveni život i psihološko ponašanje pojedinca. Zadovoljstvo životom pozitivno je povezano s osjećajem dobrobiti, samopoštovanjem i društvenošću, ali je negativno povezano s neuroticizmom, impulzivnošću, emocionalnošću i PTSP-om (de Terte i Stephens, 2014; McCanlies, Mnatsakanova, Andrew, Burchfiel i Violanti, 2014). Longitudinalnim istraživanjem utvrđeno je da je smanjeno zadovoljstvo životom povezano s nizom kroničnih bolesti (Feller, Teucher, Kaaks, Boeing i Vigl, 2013).

S druge strane, povećanje zadovoljstva životom povezano je s manje simptoma depresije (Samaranayake & Fernando, 2011). Lučev i Tadinac (2010, prema Andrews i Withey, 1976; Campbell, Converse i Rodgers, 1976; Pastuović i sur., 1995; Lima i Novo, 2006) navode kako rezultati brojnih istraživanja pokazuju da demografske varijable (kao što su spol, dob, etnička pripadnost i stupanj školovanja) ne objašnjavaju velik udio varijance subjektivne kvalitete života, uzete pojedinačno jedan do dva posto od ukupne varijance, a zajedno najviše 15 posto. Premda bi bilo logično očekivati da su bolje objektivne okolnosti indikativne za veće zadovoljstvo životom (prema Diener, Oishi i Lucas, 2003; Lima i Novo, 2006), oni dalje navode kako je niz primjera pokazao da je povezanost objektivnih i subjektivnih indikatora kompleksna te često teško predvidiva. Capan i Sindik (2014) utvrdili su da ispitani policijski službenici prema vlastitoj procjeni iskazuju da su vrlo zadovoljni svojim životom te da nema statistički važnih razlika u zadovoljstvu životom povezanih sa spolom, viktimizacijom, stručnom spremom, bračnim statusom i veličinom grada u kojem rade. Navode i da policijski službenici s više godina života i staža iskazuju nešto manje ukupno zadovoljstvo životom.

2. METODE ISTRAŽIVANJA

2.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja u ovom radu jest utvrditi jesu li policijski službenici zadovoljni životom i postoje li određene razlike u odnosu na pojedine varijable iz upitnika.

2.2. Mjerni instrumenti

Za utvrđivanje zadovoljstva životom u istraživanju je korištena Skala zadovoljstva životom (Diener i sur., 1985), u kojoj su ispitanici davali odgovore od jedan do sedam (pri čemu jedan znači uopće se ne slažem, a sedam u potpunosti se slažem) na sljedećih pet tvrdnji: na više načina moj život je blizu mojih ideala, uvjeti mog života su izvrsni, zadovoljan/na sam svojim životom, do sada sam postigao/la važne stvari koje želim u životu i kad bih mogao živjeti svoj život ponovno, skoro ništa ne bih mijenjao. Teorijski je raspon ukupnih rezultata

skale od 5 do 35. Vrijednosti indeksa asimetrije ($IA = 0.87$) i spljoštenosti ($IS = 0.91$) ne upućuju na znatno odstupanje distribucije rezultata od teorijski normalne distribucije pa su u nastavku analiza primijenjeni parametrijski statistički postupci. Skala je pokazala visoku pouzdanost procijenjenu s pomoću Cronbach alfa koeficijenta unutarnje konzistentnosti ($\alpha = 0,90$).

U drugom dijelu ankete ispitanici su odgovarali na sociodemografska pitanja o spolu, dobi, godinama staža, stručnoj spremi, pripadnosti određenom rodu policije, broju djece, religioznosti, sportskim aktivnostima i dr.

2.3. Postupak istraživanja

Kabinet ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske odobrio je 2024. provođenje istraživanja među policijskim službenicima Policijske uprave osječko-baranjske. Istraživanje je provedeno u listopadu, studenome i prosincu 2024. tako da je ispitivač u pojedinoj ustrojstvenoj jedinici s pomoću upitnika anketirao policijske službenike koji su taj dan bili raspoređeni za rad.

Ispitivač je ispitanicima najprije objasnio da je sudjelovanje u anketiranju potpuno dragovoljno i anonimno, da će se dobiveni podaci upotrebljavati isključivo u znanstvene svrhe, da ne moraju odgovoriti na pojedina pitanja ako ne žele i da u svakom trenutku mogu odustati od ispunjavanja upitnika. Nakon što je svaki ispitanik potvrdio da je razumio što treba napraviti, provedeno je anketiranje koje je trajalo oko pet minuta po ispitaniku.

2.4. Ispitanici

Ispitivanje je provedeno među policijskim službenicima raspoređenim po ustrojstvenim jedinicama Policijske uprave osječko-baranjske. Anketirano ih je ukupno 429, odnosno 345 (80%) muškaraca i 83 žene (20%). Prema životnoj dobi, najveći broj ispitanika bio je u skupini od 31 do 40 godina (36%), slijede skupine od 41 do 50 godina te 51 i više godina s po 24% ispitanika. Prema godinama radnog staža (bez ubrojenog beneficiranog radnog staža), najveći broj ispitanika pripada skupini od 11 do 15 godina (23%), a slijede skupine od 16 do 20 (16%), od 26 do 30 (16%) te od 31 do 35 (18%) godina. S obzirom na rod policije, temeljnoj policiji pripada 37% ispitanika, kriminalističkoj 22%, graničnoj 17%, prometnoj 11% te specijalnoj i interventnoj 9%, dok 3% ispitanika nije odgovorilo na to pitanje.

Kada je u pitanju mjesto obavljanja poslova, 46% ispitanika obavlja poslove u uredu i na terenu, 33% na terenu i 21% u uredu. Od ukupnog broja ispitanika 84% su službenici i 15% rukovoditelji, a kada je o stručnoj spremi riječ, 69% ispitanika su SSS, 14% VŠS i 18%

VSS. Pitanje o policijskom obrazovanju¹ otkriva da je policijski tečaj² završilo 54% ispitanika, prekvalifikaciju³ 16% i Srednju policijsku školu (1 – 4 ili 3 – 4 razreda) 23%. Prema bračnom statusu, 71% ih je u braku, 15% je neoženjenih/neudanih, 7% razvedenih i 5% u izvanbračnoj zajednici. Najveći broj policijskih službenika ima dvoje djece (39%), zatim jedno dijete (21%), troje djece (12%), četvero djece (2%), petero djece (1%) i bez djece ih je 25%. Njih 81% izjavilo je da su religiozni, 63% ih ima kućnog ljubimca, 47% uzgaja biljke (vrt, polje, kuća), 15% uzgaja životinje, 64% bavi se sportskom aktivnošću, 52% živi u gradu, a 47% u selu.

2.5. Metode statističke analize podataka

Dobiveni podaci obrađeni su s pomoću računalnog programa Jamovi v. 2.4.1. Na početku su prikazani deskriptivni podaci za skalu zadovoljstva životom, aritmetička sredina i standardna devijacija. Odstupanje distribucije rezultata od teorijski normalne provjereno je s pomoću indeksa asimetrije i spljoštenosti, pri čemu ti indeksi ne bi trebali prelaziti vrijednosti tri, odnosno osam da bi se podaci smatrali primjerenima za upotrebu parametrijskih statističkih postupaka. Nadalje, pri opisu skale izračunan je i Cronbach alfa koeficijent unutarnje konzistentnosti kao mjera pouzdanosti skale.

Procijenjena je povezanost samoprocjene zadovoljstva životom s dobi, radnim stažem i brojem djece sudionika. S obzirom na to da su tri navedene varijable bile odmjerene na ordinalnoj ljestvici, za procjenu je korišten Spearmanov Rho (ρ) koeficijent korelacije. Nadalje, s pomoću t-testa za nezavisne uzorke testirane su razlike u zadovoljstvu životom sudionika s obzirom na nezavisne varijable koje su imale dvije razine: spol (muškarci ili žene), radno mjesto (službenik ili rukovoditelj), religioznost (religiozni ili ne), posjedovanje kućnih ljubimaca (da ili ne), uzgoj biljaka (da ili ne), uzgoj životinja (da ili ne), bavljenje sportom (da ili ne) te mjesto prebivališta (selo ili grad).

Nadalje, za usporedbu samoprocjene zadovoljstva životom s obzirom na nezavisne varijable koje su imale više od dvije razine korištena je jednosmjerna analiza varijance (ANOVA). Pritom su usporedbe izračunane s obzirom na sljedeće varijable: rod policije (granična, kriminalistička, prometna, specijalna, interventna, temeljna), mjesto obavljanja poslova (na terenu, u uredu, u uredu i na terenu), stručna sprema (srednja, viša ili visoka stručna

¹ Pitanje je glasilo: „U odnosu na policijsko obrazovanje završili ste? a) Srednju policijsku školu (od 1. do 4. ili 3. i 4. razred), b) tečaj, c) prekvalifikaciju“. Kategorije obrazovanja nisu posebno objašnjavane jer su ispitanici odrasle osobe pa se podrazumijevalo da svatko zna koji je oblik obrazovanja završio, a s tim su ponajprije bili upoznati u natječajnoj dokumentaciji. Naposljetku, nakon uspješno završenog školovanja izdaje se dokument na kojem piše točna kvalifikacija i u kojem je programu obrazovanja stečena.

² Policijski tečaj, kako je bilo propisano, obuhvaća sve oblike policijskog obrazovanja koji su provedeni do 2004. (osnovni tečaj za milicionere, „Prvi hrvatski redarstvenik“, intenzivni ratni tečajevi...). U tom se razdoblju nekoliko puta mijenjala zakonska regulativa (Zakon o organima unutrašnjih poslova NN 11/77., 34/79., 27/81., 12/85., 46/87. i 55/88., Zakon o unutrašnjim poslovima NN 55/89., Zakon o policiji NN 129/00.), a time i nazivi obrazovnih programa.

³ Prekvalifikacija, kako je i propisano, obuhvaća Program obrazovanja za zanimanje policajac (2004. – 2010.), Program srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac (od 2011. do danas) i temeljni policijski tečaj, kako je to trenutačno uređeno u čl. 85. Zakona o policiji (NN 34/11., 130/12., 89/14., 151/14., 33/15., 121/16., 66/19., 155/23.).

sprema), policijsko obrazovanje (prekvalifikacija, srednja policijska škola, tečaj), bračno stanje (bračna zajednica, izvanbračna zajednica, neudana/neoženjen, razvedena/razveden, udovica/udovac), ustrojstvena jedinica. S obzirom na to da ANOVA ne daje odgovor na pitanje između kojih uspoređivanih skupina postoje značajne razlike, nakon statistički važnog rezultata ANOVA-e provedene su *post-hoc* usporedbe primjenom Scheffeova testa kojima je utvrđeno među kojim uspoređivanim skupinama postoje statistički važne razlike.

3. REZULTATI

Izračunani su Spearmanovi ρ koeficijenti korelacije između zadovoljstva životom s jedne strane te dobi, radnog staža i broja djece s druge. Utvrđeno je da su zadovoljstvo životom i dob statistički znatno povezani ($\rho(425) = -0.14, p = .004$) pri čemu je smjer povezanosti negativan, što označava da se s porastom dobi zadovoljstvo životom neznatno smanjuje. S druge strane, nisu utvrđene statistički važne poveznice između zadovoljstva životom i radnog staža ($\rho(418) = -0.08, p = .098$), odnosno broja djece ($\rho(426) = 0.07, p = .155$). U prosjeku ($M = 25.6, SD = 5.93$) su sudionici davali odgovore koji upućuju na više vrijednosti zadovoljstva životom u odnosu na teorijski raspon rezultata upitnika.

Nadalje, provjerene su razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na spol, radno mjesto, religioznost, posjedovanje kućnih ljubimaca, podatak o tome uzgajaju li sudionici biljke ili životinje te mjestu prebivališta. Deskriptivni podaci, broj sudionika s obzirom na razine nezavisne varijable, aritmetička sredina i standardne devijacije zadovoljstva životom s obzirom na razine nezavisne varijable, kao i rezultati t-testa za utvrđivanje statističke značajnosti uspoređivanih razlika prikazani su u tablici 1.

Tablica 1: Prikaz deskriptivnih podataka i rezultata t-testa za testiranje razlike u zadovoljstvu životom između različitih skupina policijskih službenika

	Skupina	N	M	SD	t-test
Spol	Muškarci	345	25.93	5.75	$t(426) = 2.39, p = 0.017$
	Žene	83	24.2	6.51	
Radno mjesto	Rukovoditelj	65	26.75	4.13	$t(423) = 1.69, p = 0.091$
	Službenik	360	25.4	6.21	
Religioznost	Da	348	26.11	5.68	$t(417) = 3.57, p = .001$
	Ne	71	23.45	5.94	
Kućni ljubimac	Da	269	25.77	6.09	$t(427) = 0.78, p = 0.437$
	Ne	160	25.31	5.66	
Uzgaja biljke	Da	200	25.77	5.88	$t(426) = 0.41, p = 0.678$
	Ne	228	25.54	5.84	
Uzgaja životinje	Da	64	25.08	6.67	$t(425) = -0.8, p = 0.426$
	Ne	363	25.72	5.8	
Sport	Da	270	26.11	5.53	$t(423) = 2.38, p = 0.018$

	Ne	155	24.69	6.52	
Živi u	Grad	222	25.5	5.63	$t(422) = -0.43, p = 0.67$
	Selo	202	25.74	6.32	

N – broj sudionika, M – aritmetička sredina, SD – standardna devijacija

Utvrđeno je da ne postoje statistički važne razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na radno mjesto, posjedovanje kućnog ljubimca, uzgoj biljaka i životinja te mjesto prebivališta. Utvrđene su statistički važne razlike s obzirom na spol ($t(426) = 2.39, p = 0.017$), pri čemu je zadovoljstvo životom više izraženo kod muškaraca nego kod žena. Nadalje, sudionici koji su izjavili da su religiozni imali su znatno višu razinu zadovoljstva životom u odnosu na one koji nisu religiozni ($t(417) = 3.57, p = .001$). Jednako vrijedi i za sudionike koji se bave sportom u odnosu na one koji se ne bave ($t(423) = 2.38, p = 0.018$).

U idućem koraku provjerene su razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na rod policije, mjesto obavljanja poslova, stručnu spremu, policijsko obrazovanje, bračno stanje i policijsku postaju. Deskriptivni podaci, broj sudionika s obzirom na razine nezavisne varijable, aritmetička sredina i standardna devijacija zadovoljstva životom s obzirom na razine nezavisne varijable, kao i rezultati ANOVA-e za utvrđivanje statistički važnih uspoređivanih razlika prikazani su u tablici 2.

Tablica 2: Prikaz deskriptivnih podataka i rezultata ANOVA-e za testiranje razlike u zadovoljstvu životom između različitih skupina policijskih službenika

Nezavisna varijabla	Razine nezavisne varijable	N	M	SD	ANOVA	Post-hoc
Rod policije	Granična	74	25.86	6.42	$F(4, 410) = 2.07, p = 0.084$	
	Kriminalistička	94	25.19	5.35		
	Prometna	49	25.76	6.26		
	Specijalna i interventna	39	28.1	4.85		
	Temeljna	159	25.28	5.82		
Poslove u radnom danu obavljate	Na terenu	141	26.06	6	$F(2, 422) = 1.12, p = 0.327$	
	U uredu	88	24.88	5.36		
	U uredu i na terenu	196	25.72	5.99		
Stručna sprema	SSS	294	25.3	6.42	$F(2, 425) = 1.22, p = 0.295$	
	VŠS	58	26.33	4.28		
	VSS	76	26.21	4.98		

Polijsko obrazovanje	Prekvalifikacija	69	27.12	5.01	F(2, 395) = 2.37, p = 0.094	
	Srednja policijska škola	98	25.28	6.28		
	Tečaj	231	25.52	5.9		
Bračno stanje	Bračna zajednica	304	25.91	5.8	F(4, 421) = 2.01, p = 0.092	
	Izvanbračna zajednica	20	24.3	7.28		
	Neudana/neoženjen	66	25.21	5.9		
	Razvedena/razveden	32	25.16	5.79		
	Udovica/udovac	4	18.5	7.59		
Ustrojstvena jedinica	I. policijska postaja Osijek s ispostavom Čepin	57	25.47	5.95	F(12, 416) = 4.08, p = <.001	Polijska postaja Belišće < ostale jedinice
	II. policijska postaja Osijek	9	28.56	6.13		
	Postaja granične policije Dalj	36	24.42	7.28		
	Polijska postaja Beli Manastir	33	26.76	3.33		
	Polijska postaja Belišće	31	20.65	5.82		
	Polijska postaja Donji Miholjac	24	23.83	6.62		
	Polijska postaja Našice	37	24.05	7.36		
	Polijska postaja Đakovo	36	25.06	5.79		
	Postaja prometne policije Osijek	49	26.78	5.61		
	Jedinica specijalne i interventne policije	40	28.15	4.8		
	Postaja granične policije Beli Manastir	21	27.62	4.1		
	Sektor za javni red i sigurnost	15	27.13	5.71		
	Sektor kriminalističke policije	41	26.41	3.95		

N – broj sudionika, M – aritmetička sredina, SD – standardna devijacija

Nisu utvrđene statistički važne razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na rod policije, mjesto obavljanja poslova, stručnu spremu, policijsko obrazovanje i bračno stanje, a utvrđene su statistički važne razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na policijsku postaju. Pritom je

utvrđeno da policijski službenici iz Policijske postaje Belišće imaju znatno niže zadovoljstvo životom u odnosu na kolege iz drugih ustrojstvenih jedinica, dok između ostalih uspoređivanih parova nisu utvrđene znatne razlike.

4. RASPRAVA

Sukladno s ciljem ovoga rada, utvrđeno je da su policijski službenici zadovoljni svojim životom. Također su, što je bilo očekivano, pronađene određene kategorije policijskih službenika u odnosu na istraživane varijable koje nisu zadovoljne životom.

Ispitujući poveznicu između zadovoljstva životom i radnog staža, odnosno broja djece utvrđeno je da nema statistički važnih. S druge strane, između zadovoljstva životom i dobi utvrđena je statistički važna povezanost, pri čemu je smjer povezanosti negativan, što pokazuje da se s dobi zadovoljstvo životom smanjuje. Penezić (2006) je zaključio da u općem zadovoljstvu životom nema razlike između ispitanika različite dobi. Stoga se čini da zadovoljstvo životom predstavlja stabilnu značajku ličnosti koja se ne mijenja u funkciji dobi te da se jednom uspostavljena razina općega zadovoljstva životom vjerojatno samo umjereno mijenja pod utjecajem različitih varijabli koje djeluju na ispitanike u različitim životnim razdobljima. Razlog tom negativnom smjeru može biti promatranje životnog zadovoljstva na osnovi uspjeha i ostvarenja u poslu, što bi bilo pogrešno jer posao je samo dio životnih aktivnosti. Naime, zbog bioloških i psiholoških ograničenja koje donosi starenje nerealno je očekivati obavljanje policijskih zadaća u obujmu i vremenu kao kada su ispitanici bili mlađi, stoga bi to trebalo dodatno istražiti.

Istražujući zadovoljstvo životom s obzirom na radno mjesto, posjedovanje kućnog ljubimca, uzgoj biljaka i životinja te mjesto prebivališta, utvrđeno je da nema statistički važnih razlika. Utvrđene su statistički važne razlike s obzirom na spol, pri čemu je zadovoljstvo životom više izraženo kod muškaraca nego kod žena. Penezić (2006) pronalazi da nema razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na spol te navodi kako je Michalosa (1985) zaključio da su procjene zadovoljstva životom više pod utjecajem sociokulturalnih nego kognitivno-čuvstvenih struktura koje uvjetuju nastanak razlika između muškaraca i žena. Na temelju istraživanja utvrđeno je da nema statistički važne razlike između muškaraca i žena u zadovoljstvu životom (Obradović i Čudina-Obradović, 2001).

Promatrajući uloge koje u našem društvu imaju muškarci i žene, vidljivo je da žene izvan radnog mjesta, tj. u privatnoj sferi života imaju mnogo više uloga povezanih s brigom o obitelji i kući, što zasigurno dovodi do većeg psihofizičkog angažmana tijekom dana. Brojne obveze koje nameće moderan način života i ubrzan tempo, pogotovo ako imaju obitelj i malu djecu, a poslije i školsku, zasigurno utječu na žene i iskazanu razinu zadovoljstva životom jer one jednostavno ne stignu napraviti sve što bi i kako željele. Socijalna i obiteljska podrška ženama, u smislu bolje raspodjele i aktivnog sudjelovanja svih članova obitelji u rješavanju dnevnih obiteljskih obveza, jako je važna i vjerojatno bi pridonijela većoj kvaliteti života žena, što bi trebalo dodatno istražiti.

Nadalje, sudionici koji su izjavili da su religiozni iskazali su znatno više zadovoljstvo životom u odnosu na one koji nisu. Religiozni pojedinci mogu se lakše nositi s isključenošću, samoćom, fizičkim i mentalnim bolestima, imunološkim nedostacima, kao i brojnim

društvenim i drugim psihološkim problemima (Hart i sur., 2020). Religijska, tj. vjerska uvjerenja (kao i običaji) poboljšavaju zdravstveni status, poput suočavanja s bolesti, oporavka od bolesti, optimističnijeg pristupa bolesti i liječenju i sl. (Cheah, 2021). Kako vidimo iz rezultata istraživanja, duhovna dimenzija čovjeka važan je dio njegove osobnosti. Religioznost kao vidljiva strana duhovnosti očito je jako važna policijskim službenicima pa možemo pretpostaviti da je riječ o kapitalu koji gaje u sebi i koriste ga odgovor u raznim životnim poteškoćama, bilo da je riječ o stanju u obitelji, društvu ili situacijama povezanim s poslom policijskog službenika.

Također, utvrđena je viša razina zadovoljstva životom ispitanika koji se bave sportom u odnosu na one koji nemaju takvu aktivnost. Maeder (2004) je zaključio da redovita tjelesna aktivnost poboljšava psihološko funkcioniranje policajaca (prema Lauš, 2019). Carek, Laibstain i Carek (2011) navode da je tjelesna aktivnost povezana sa smanjenjem simptoma depresije i anksioznosti te da se pokazalo kako je povezana s poboljšanim fizičkim zdravljem, životnim zadovoljstvom, kognitivnim funkcioniranjem i psihičkim blagostanjem. Istraživanja su pokazala da je tjelesna neaktivnost rizičan čimbenik u razvoju kroničnih bolesti poput kardiovaskularnih, hipertenzije, pretilosti, dijabetesa tipa 2 i osteoporoze (Warburton, Nicol i Bredin, 2006; Jansenn, 2012). Tjelesna neaktivnost ili smanjena tjelesna aktivnost dovode i do smanjenja mišićne mase te ukupne snage mišića, što poslije može prouzročiti poteškoće u tjelesnom funkcioniranju i mogućnosti samostalnog života (Logan, Gottlieb, Maitland, Meegan i Spriet, 2013). U situacijama napada na policijske službenike, nižu razinu stresa doživljavaju oni koji imaju veći broj policijskih treninga (Lauš, Begović i Car, 2015). Prethodne studije pokazale su da sukob između posla i obitelji općenito postoji u policijskoj zajednici (Yun i sur., 2015). Velikom je dijelom povezan sa zadovoljstvom životom (Erdamar i Demirel, 2016; Prajogo, 2016; Yucel, 2017), a može čak dovesti do ozbiljne tjelesne i duševne bolesti te nepovoljnog stanja. Suprotno tomu, tjelesno i mentalno zdravlje ključni su kriteriji za zadovoljstvo životom (Graham i sur., 2004).

Kada govorimo o zadovoljstvu životom s obzirom na rod policije, mjesto obavljanja poslova, stručnu spremu, policijsko obrazovanje i bračno stanje, nisu utvrđene statistički važne razlike. Arrindell i sur. (1991) pronalaze da je bračni status uglavnom pozitivno povezan sa zadovoljstvom životom. Utvrđene su statistički važne razlike u zadovoljstvu životom s obzirom na ustrojstvenu jedinicu. Pritom je utvrđeno znatno niže zadovoljstvo životom policijskih službenika iz Policijske postaje Belišće u odnosu na kolege iz drugih ustrojstvenih jedinica, što bi trebalo dodatno ispitati.

Ograničenja ovog istraživanja ogledaju se prije svega u tome što se odgovori u upitniku daju isključivo na osnovi subjektivnog iskazivanja ispitanika pa se mora uzeti u obzir koliko su ispitanici u trenutku anketiranja u stanju sveobuhvatno procijeniti svoj život, tj. da odgovori neće biti pod utjecajem određenih trenutačnih poteškoća poput problema na poslu, u obitelji, braku i sl. Taj bi se problem u budućim istraživanjima mogao premostiti još detaljnijom uputom u anketnom listiću ili kratkim izlaganjem ispitivača o zadovoljstvu životom prije samog anketiranja. Dodatno ograničenje može biti ispitanikovo razumijevanje samog anketnog pitanja, primjerice pitanje o tomu koji je oblik policijskog obrazovanja završio zato što zbog česte promjene programa školovanja, kao i internih (kolokvijalnih) naziva programa pojedini ispitanici mogu misliti da svi programi imaju isti naziv (npr. tečaj). U sljedećim istraživanjima to bi se moglo izbjeći navođenjem razdoblja pojedinog programa pokraj svakog odgovora ili preciziranjem programa i razdoblja u samom pitanju.

Glavna prednost ovog istraživanja ogleda se u relativno velikom prigodnom uzorku ispitanika (N = 429). Prednost je i činjenica da je istraživač ujedno policijski službenik pa mu je bilo lakše ispitati specifičnu populaciju, koja inače ima nepisana pravila o tzv. policijskoj kulturi koja je vrlo zatvorena i teško se otvara prema osobi koja nije iz tog sustava. S obzirom na to da u Hrvatskoj nije provedeno puno istraživanja na temu zadovoljstva životom u populaciji policijskih službenika, pogotovo na ovako velikim uzorkom, još je veća vrijednost prikazanih rezultata.

Preporuka je buduća istraživanja vezana uz ovu temu provesti tako da se obuhvate ispitanici iz cijele Republike Hrvatske kako bi se dobio potpun uvid u stvarno zadovoljstvo životom policijskih službenika na razini države.

5. ZAKLJUČAK

Istraživanje je pokazalo da su policijski službenici generalno zadovoljni svojim životom, ali postoje i varijable koje pokazuju određeno odstupanje od takvoga zaključka. Utvrđeno je da se s povećanjem kronološke dobi smanjuje zadovoljstvo životom, da su žene manje zadovoljne od muškaraca, da su zadovoljniji policijski službenici koji u životu imaju i komponentu religioznosti te da veće zadovoljstvo životom iskazuju policijski službenici koji se bave određenom sportskom aktivnošću.

Prethodno provedena rasprava pokazala je da postoje podaci koji potvrđuju nalaze ovog istraživanja, kao i oni koji su im suprotni. Praksa u budućnosti reflektira mogućnost određenih promjena u pristupu pojedinim kategorijama policijskih službenika za koje je utvrđeno da nisu zadovoljni svojim životom, posebno ako je nezadovoljna većina službenika u jednoj ustrojstvenoj jedinici. Pozitivni korelati mogu biti smjernica u kreiranju, standardiziranju i promicanju programa koji se odnose na religioznost i bavljenje sportom kako bi doprli do policijskih službenika koji to ne prakticiraju. Također, mogu se pronaći druge dimenzije društvenih odnosa i aktivnosti koje bi i nezadovoljnim policijskim službenicima pomogle da s vremenom postanu u što većoj mjeri zadovoljni svojim životom.

Cijeli sustav Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske počiva na ljudskim resursima i ovisi o njima pa se stoga isplati uložiti napor da osjećaj zadovoljstva životom svih policijskih službenika bude u najmanju ruku na razini prosjeka opće populacije stanovništva, a u idealnim okolnostima i veći.

LITERATURA

1. Arrindell, W. A., Meeuwesen, L., & Huyse, F. J. (1991). *The Satisfaction With Life Scale (SWLS): Psychometric properties in a non-psychiatric medical outpatients sample. Personality and Individual Differences*, vol. 12(2), 117–123. [https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/0191-8869\(91\)90094-R](https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/0191-8869(91)90094-R) (pristupljeno 29. 12. 2024.)
2. Capan, M., Sindik, J. (2014). *Zadovoljstvo životom i viktimizacija kod policijskih službenika. Policija i sigurnost*, 23(4), 297–310. <https://hrcak.srce.hr/143835> (pristupljeno 5. 1. 2025.)

3. Carek, P. J., Laibstain, S. E., & Carek, S. M. 2011. *Exercise for the Treatment of Depression and Anxiety*. The International Journal of Psychiatry in Medicine, 41(1), 15–28. <https://doi.org/10.2190/PM.41.1.c> (pristupljeno 29. 12. 2024.)
4. Cheah W., Law L., Teh K. *et al.* (2021). *Quality of life among undergraduate university students during COVID-19 movement control order in Sarawak*. Health Science Reports. 2021; 4(3). <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-048446> (pristupljeno 17. 12. 2024.)
5. De Terte, I. i Stephens, C. (2014). *Psychological Resilience of Workers in High-Risk Occupations*. Stress and Health, 30(5), 353–355. <https://doi.org/10.1002/smi.2627> (pristupljeno 18. 12. 2024.)
6. Diener, E. (1984). *Subjective well-being*. Psychol. Bull. 95, 542–575. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.95.3.542> (pristupljeno 28. 1. 2025.)
7. Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. Journal of Personality Assessment, 49(1), 71–75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
8. Diener, E., Oishi, S. i Lucas, R. E. (2003). *Personality, Culture and Subjective Well-being: Emotional and Cognitive Evaluations of Life*. Annual Review of Psychology, 54(1), str. 403–425. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145056> (pristupljeno 7. 1. 2025.)
9. Erdamar, G., Demirel, H. (2016). *Job and life satisfaction of teachers and the conflicts they experience at work and at home*. J. Educ. Train. Stud. 4, 164–175. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v4i6.1502> (pristupljeno 19. 12. 2024.)
10. Feller S, Teucher B, Kaaks R, Boeing H, Vigl M (2013). *Life Satisfaction and Risk of Chronic Diseases in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC)-Germany Study*. PLoS ONE 8(8): e73462. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0073462> (pristupljeno 7. 1. 2025.)
11. Gilbert, D. (2009). *Mit o sreći*. Zagreb: Algoritam.
12. Graham, C., Eggers, A., and Sukhtankar, S. (2004). *Does happiness pay? an exploration based on panel data from Russia*. J. Econ. Behav. Organ. 55, 319–342. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jebo.2003.09.002> (pristupljeno 7. 1. 2025.)
13. Hart, C. W., Harold, G. (2020). *Religion and Health During the COVID-19 Pandemic*. Journal of Religion and Health. 59, 1141–1143. <https://doi.org/10.1007/s10943-020-01042-3> (pristupljeno 17. 12. 2025.)
14. Janssen, I. (2012). *Health care costs of physical inactivity in Canadian adults*. Appl Physiol Nutr Metab. 37(4), 803–806. <https://doi.org/10.1139/h2012-061> (pristupljeno 19. 12. 2024.)
15. Lauš, D. (2019). *Odrednice tjelesne aktivnosti u pripadnika različitih rodova policije*. Doktorski rad. Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:117:098896> (pristupljeno 28. 12. 2024.)
16. Lauš, D., Begović, A. i Car, A. (2015). *Utjecaj policijskog treninga na razinu doživljenog stresa policijskih službenika*. Policija i sigurnost, 24(3), 201–210. <https://hrcak.srce.hr/file/231487> (pristupljeno 10. 7. 2025.)
17. Liu *et al.* (2019). *The Harder You Work, the Higher Your Satisfaction With Life? The Influence of Police Work Engagement on Life Satisfaction: A Moderated Mediation Model*. Frontiers in Psychology, 10, 826. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00826> (pristupljeno 16. 1. 2025.)
18. Logan, S. L., Gottlieb, B. H., Maitland, S. B., Meegan, D. i Spriet, L. L. (2013). *The Physical Activity Scale for the Elderly (PASE) Questionnaire; Does It Predict Physical Health?* International Journal of Environmental Research and Public Health, 10, 3867–3986. <https://doi.org/10.3390/ijerph10093967> (pristupljeno 16. 1. 2025.)

19. Lučev, I., Tadinac, M. (2010). Provjera dvaju modela subjektivne dobrobiti te povezanosti zadovoljstva životom, demografskih varijabli i osobina ličnosti. *Migracijske i etničke teme* 26(3), 263–296. <https://hrcak.srce.hr/65805> (pristupljeno 28. 12. 2024.)
20. McCanlies, E. C., Mnatsakanova, A., Andrew, M. E., Burchfiel, C. M. i Violanti, J. M. (2014). *Positive Psychological Factors are Associated with Lower PTSD Symptoms among police officers: Post Hurricane Katarina*. *Stress and Health*, 30(5), 405–415. <https://doi.org/10.1002/smi.2615> (pristupljeno 28. 1. 2025.)
21. Obradović, J. i Čudina-Obradović, M. (2001). *Number of Children in the Family as a Predictor of Parents Life Satisfaction*. *Društvena istraživanja* Zagreb, 4-5 (54-55), 685–707. <https://hrcak.srce.hr/20000> (pristupljeno 17. 12. 2024.)
22. Pavot, W. i Diener, E. (1993). *Review of the Satisfaction with Life Scale*. *Psychological Assessment*, 5(2), 164–172. <http://dx.doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164> (pristupljeno 17. 1. 2025.)
23. Penezić, Z. (2006). *Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi*. *Društvena istraživanja*, 15(4-5), 643–669. <https://hrcak.srce.hr/10864> (pristupljeno 15. 1. 2025.)
24. Penezić, Z. (2004). *Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi provjera teorije višestrukih diskrepancija*. Doktorska disertacija. Filozofski fakultet u Zagrebu.
25. Penezić, Z. (1999). *Zadovoljstvo životom: relacije sa životnom dobi i nekim osobnim značajkama*. Magistarski rad. Filozofski fakultet u Zagrebu.
26. Penezić, Z. (1996.). *Zadovoljstvo životom – provjera konstrukta*. Diplomski rad, Filozofski fakultet u Zadru.
27. Prajogo, W. (2016). *The influence of work family conflict and work family synergy to emotional exhaustion and life satisfaction and their influence to performance*. International Conference on Ethics of Business, Economics, and Social Science, Yogyakarta, 174–187. <http://eprints.uny.ac.id/41785/1/15%20Wisnu%20Prajogo.pdf> (pristupljeno 16. 1. 2025.)
28. Samaranyake C.B., Fernando A.T. (2011). *Satisfaction with life and depression among medical students in Auckland*. *New Zealand Medical Journal*, 124(1341), 12–7. https://www.researchgate.net/deref/http%3A%2F%2Fwww.ncbi.nlm.nih.gov%2Fpubmed%2F21959631?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19 (pristupljeno 25. 1. 2025.)
29. Seligman, M (2002). *Positive Emotions undo negative ones*. *Authentic Happiness*. New York: Simon & Schuster.
30. Shin, D. C., and Johnson, D. M. (1978). *Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life*. *Soc. Indic. Res.* 5, 475–492. <http://dx.doi.org/10.1007/BF00352944> (pristupljeno 5. 2. 2025.)
31. Warburton, D. E., Nicol, C. W., Bredin, S. S. (2006). *Health benefits of physical activity: the evidence*. *CMAJ*. 174(6), 801–809. <https://doi.org/10.1503/cmaj.051351> (pristupljeno 19. 12. 2024.)
32. Yucel, D. (2017). *Work-to-family conflict and life satisfaction: the moderating role of type of employment*. *Appl. Res. Qual. Life* 12, 577–591. <http://dx.doi.org/10.1007/s11482-016-9477-4> (pristupljeno 5. 2. 2025.)
33. Yun, I., Hwang, E. G., and Lynch, J. (2015). *Police stressors, job satisfaction, burnout, and turnover intention among South Korean police officers*. *Asian J. Criminol.* 10, 23–41. <http://dx.doi.org/10.1007/s11417-015-9203-4> (pristupljeno 27. 1. 2025.)

Abstract

Marko Capan*

Life Satisfaction of Police Officers of the Osijek-Baranja Police Administration

The article examines life satisfaction among police officers of the Osijek-Baranja Police Department. The study aimed to determine the general state of life satisfaction and the existence of deviations in relation to the research variables. A sample of police officers was surveyed using a convenience sample model within organisational units on the day the research was conducted in each unit, and the final sample was N=429. The questionnaire consisted of two parts: sociodemographic questions (age, gender, education, police gender, etc.) and the Life Satisfaction Scale (Diener et al., 1985), which assessed life satisfaction. The results showed that police officers are generally satisfied with life, with certain differences by age (older people are less satisfied), gender (women are less satisfied), and religion and sports participation (religious people and those who engage in sports are more satisfied). The results revealed may help in the decision to plan future research into the reasons for lower life satisfaction among the elderly and women, which will, based on the results obtained, offer possible solutions to achieve optimal life satisfaction among all police officers.

Keywords: life satisfaction, police, police officer.

* Marko Capan, Mag. Crim., Ist Osijek Police Station, Osijek-Baranja Police Administration, Ministry of the Interior, Osijek, Croatia.